

فارسی

هر کلمه را به مترادف (هم معنی) خود وصل کنید.

تزیانه	صبور
تأمل	آرام
تجمل	شلاق
ملایم	اندیشیدن

کلمه‌هایی مثال بزنید که پسوند «ستان» دارند.

--	--	--	--

برای هر واژه یک مخالف بنویسید.

	=	خم	=	خارج
	=	ملایم	=	آشنا

در جاهای خالی فعل مناسب استفاده کنید.

الف) شجاع کسی است که از خطر بترسد ولی دست و پای خود را گم
 ب) انسان علاوه بر قدرت بدنی به شجاعت دیگری هم نیازمند

۳

مطالعات اجتماعی

برچسب شخصیت مربوط به هر عبارت را در جای مناسب بچسبانید.

	←	شاعر معروف دوره‌ی سامانیان بود.
	←	نژاد عرب را از بقیه نژادها برتر می‌دانست.
	←	این دانشمند وزیر شاهزادگان آل بویه بود.
	←	شیوه‌ی درست کشورداری نمی‌دانست.

چرا ایرانیان بنی‌عباس را به قدرت رساندند؟

الف) چرا بنی‌عباس اغلب وزیران خود را از ایرانیان انتخاب می‌کردند؟

ب) خاندان بنی‌عباس توسط چه کسی به حکومت رسیدند؟

کشورگشایان بی‌رحم

مغول‌ها

در زمان خوارزمشاهیان، در شرق ایران و شمال چین، سرزمینی به نام مغولستان وجود داشت. مغولستان سرزمینی با آب و هوای سرد و خشک بود و قبایل مغول (کمبود غذا) روبه‌رو بودند. آنها قبایل بیابان‌گرد بودند و زندگی خود را بیشتر از راه غارت کاروان‌ها یا هجوم به سرزمین‌های دیگر می‌گذراندند. در زمان سلطان محمد خوارزمشاه، چنگیز خان حاکم مغولستان بود.

چنگیز خان مردی بسیار بی‌رحم و خشن بود. او ابتدا به چین حمله کرد؛ اموال مردم را غارت کرد و ساکنان شهرها را کشت. سپس، چند نفر بازرگان را برای تجارت به ایران فرستاد.

وقتی بازرگانان به شهر اترار رسیدند، غایر خان، حاکم آن شهر، آنها را دستگیر کرد و به سلطان محمد خوارزمشاه خبر داد که این افراد برای جاسوسی آمده‌اند و بهتر است کشته شوند. سلطان محمد نیز سخنان حاکم را پذیرفت. پس حاکم شهر بازرگانان را کشت و اموال آنها را تصاحب کرد. چنگیز خان ماجرا را فهمید و از سلطان محمد خواست که غایر خان را به او تحویل دهد اما سلطان محمد از این کار خودداری کرد.

حمله‌ی مغول‌ها به ایران

چنگیزخان مغول که به دنبال بهانه‌ای برای لشکرکشی به ایران می‌گشت، وقتی ماجرای قتل بازرگانان مغول را شنید، به ایران حمله کرد. در این زمان، حکومت ایران ضعیف شده بود و در همه جا اختلاف و هرج و مرج بود.

فعالیت

۱- فعالیت شماره‌ی ۱ «به کار ببندیم» را انجام دهید.

حمله‌ی مغول‌ها به ایران چه تأثیری بر زندگی مردم داشت؟

وقتی مغول‌ها به ایران حمله کردند، سلطان محمد خوارزمشاه به جای ایستادگی در مقابل دشمن، پا به فرار گذاشت. به این ترتیب، مغول‌ها وارد ایران شدند. آنها به هر شهری که می‌رسیدند، مردم آنجا را بلائی رحیمی به قتل می‌رساندند و اموال آنان را غارت می‌کردند.

از جمله کسانی که در مقابل مغول‌ها ایستادگی کرد، سلطان جلال‌الدین خوارزمشاه، پسر سلطان محمد، بود. او در چند جنگ، مغول‌ها را شکست داد اما سرانجام از چنگیزخان شکست خورد.

حمله‌ی مغول‌ها از وحشیانه‌ترین و زیان‌بارترین حمله‌ها در تاریخ ایران بوده است. مغول‌ها بسیاری از کتابخانه‌ها را

سوزاندند و آثار هنری را از بین بردند.

پس از مرگ چنگیز، فرزندان

او تصمیم گرفتند بار دیگر به ایران حمله کنند.

مردم مسلمان ایران حکومت

مغول‌ها را نمی‌پذیرفتند؛ به همین دلیل،

در بعضی از شهرها و روستاهای

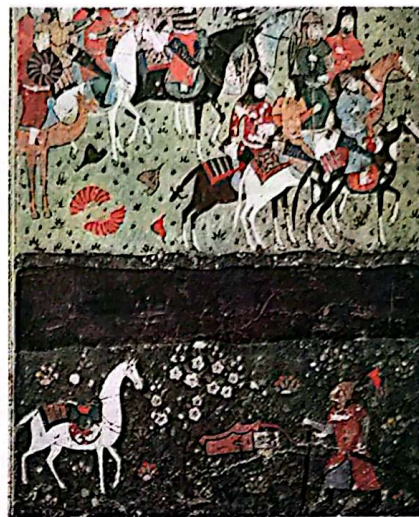
ایران، قیام‌هایی بر ضد حاکمان مغول

صورت گرفت.

۸ حمله‌ی مغول‌ها به ایران

نقاشی مینیاتور، هلاکوخان

نقاشی مینیاتور، حمله‌ی مغول و فرار سلطان محمد خوارزمشاه

حمله‌ی هلاکو به ایران

چهل سال بعد از حمله‌ی چنگیز، هلاکوخان، نوه‌ی او با سپاهی بزرگ به ایران حمله کرد. هلاکو سپس به بغداد نیز لشکر کشید و آخرین خلیفه‌ی عباسی را به قتل رساند و به این ترتیب، حکومت عباسیان را برانداخت. سپاهیان هلاکوخان به هر جا که وارد می‌شدند، همه چیز را خراب می‌کردند. در نتیجه، بسیاری از شهرهای ایران، ویران شد. هلاکو پس از فتح ایران، (مراغه) پایتخت خود قرار داد و حکومتی را تأسیس کرد که به حکومت «ایلخانان» شهرت یافت.

تیمور

حمله‌ی تیمور به ایران

تیمور فرماندهی بی‌رحم بود که حدود ۱۶۰ سال پس از حمله‌ی چنگیز، توانست به تدریج بر ماوراءالنهر حاکم شود. او ادعا می‌کرد که از بستگان چنگیز است. تیمور با سپاهیان به ایران حمله کرد. در پی این حمله، حکومت‌های محلی ایران از بین رفتند و دوباره بیشتر شهرها و روستاهای کشور ما ویران شدند. تیمور چندبار به ایران هجوم آورد و سراسر ایران و کشورهای اطراف را ویران کرد. بعدها جانشینان تیمور (تیموریان) ده‌ها سال بر ایران حکومت کردند.

فعالیت

به دنبال بهانه برای حمله و

۲- چرا مغول‌ها به ایران حمله کردند؟ چند دلیل بیاورید. به علت ندانستن مذاکرات کردن اموال ایران

۳- به نظر شما، اگر ماجرای شهر آترار رخ نمی‌داد، باز هم مغول‌ها به ایران حمله می‌کردند؟ چرا؟ بلیه ما زیر این دنیای بهانه برای حمله بود

۴- حمله‌های چنگیز و تیمور چه پیامدهایی (نتایجی) برای ایران داشت؟ توضیح دهید. عده‌ی زیادی را کشتن و تباين نه عوالتا را برپای آن کار از بین بردند